

Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2018

Versie: uitgebreid verzoek

Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden zijn op hoofdlijnen:

- het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel
- het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie
- het college geeft een toelichting op deze verklaring
- de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college

De vangnetuitkering is gebaseerd op een solidariteitsprincipe tussen gemeenten: de vangnetuitkeringen worden bekostigd uit het macrobudget van twee jaar na het tekortjaar. Deze aanvraag beoogt, naast de gemeenteraad, ook andere gemeenten inzicht te geven dat het college inspanning heeft geleverd om het tekort te reduceren.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Het college kan een vangnetuitkering uitsluitend aanvragen via dit aanvraagformulier, dat is vastgesteld door de minister. Elke aanvraag geldt alleen voor het betreffende tekortjaar. Bij een volgend tekort (boven de risicodrempel) moet dus opnieuw een aanvraag worden ingediend.

Met een ingevuld aanvraagformulier geeft het college de gemeenteraad inzicht in de getroffen maatregelen om het tekort te reduceren. Een belangrijke veronderstelling bij het vangnet is dat gemeenteraad en college regelmatig in gesprek zijn over ontwikkelingen in het bijstandsvolume (bijv. middels kwartaalrapportages). Op dit niveau wordt inhoudelijk gesproken over maatregelen (beleid en uitvoering) om eventuele tekorten te reduceren.

Het college dient het ingevulde aanvraagformulier in bij de onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De commissie moet de aanvraag uiterlijk op 15 augustus 2019 hebben ontvangen. De Toetsingscommissie beoordeelt de aanvraag procedureel. Dit betekent dat wordt beoordeeld of het college en de gemeenteraad een aantal processtappen hebben doorlopen: het tekort is groter dan de drempelwaarde; het college heeft in de verklaring toegelicht dat maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren en de gemeenteraad heeft ingestemd met de verklaring. De commissie geeft dus geen inhoudelijk oordeel over de aanvraag. Vervolgens adviseert deze commissie de Minister. Deze adviezen worden in beginsel overgenomen.

Voor een verdere toelichting op dit formulier wordt verwezen naar de informatie op de website: <https://www.toetsingscommissievp.nl/vangnetuitkering-2018>.

Wat wordt verwacht van gemeenteraadsleden?

Hieronder verklaart het college maatregelen te hebben getroffen om het tekort te reduceren. De gemeenteraad wordt gevraagd om in te stemmen met de verklaring van het college. Met deze instemming bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. De gemeenteraad hoeft het dus niet eens te zijn met de maatregelen.

Welke punten vragen de aandacht van de gemeenteraad? Uit welke onderdelen moet dat inzicht bestaan?

- Het college geeft de gemeenteraad via een globale analyse inzicht in de oorzaken van het tekort op de gebundelde uitkering (ook wel BUIG genoemd).
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de (interne en externe) maatregelen, met een toelichting waarom die naar verwachting leiden tot een reductie van het tekort.
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in welke mate (interne en externe) maatregelen beogen bij te dragen aan het (verder) reduceren van het tekort.

Op de website van de VNG wordt [de brief aan de Raadsleden](#) over de VU 2018 gepubliceerd.

1. Verklaring college bij een uitgebreid verzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Uitgevoerde *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Hieronder beschrijft het college een analyse van de oorzaken van het tekort.

A.1 Bijstandsdichtheid (aantal bijstandsuitkeringen per inwoner)

Een gegeven waarmee rekening gehouden dient te worden in de Hoeksche Waard is de lage bijstandsdichtheid. Het aantal bijstandsuitkeringen per inwoner ligt ongeveer 2-3 keer lager dan landelijk het geval is en bijna 6-7x lager dan in Rotterdam het geval is.

Met 4 gemeenten in de Hoeksche Waard (Binnenmaas, Cromstrijen, Korendijk en Strijen) behoren we zelfs tot de top 25 gemeenten van Nederland met de laagste bijstandsdichtheid.

Doordat het aantal bijstandsuitkeringen in verhouding tot de rest van Nederland zo laag is, werkt elke absolute mutatie in de Hoeksche Waard procentueel gezien harder door dan landelijk het geval is.

Tabel 1. Bijstandsdichtheid 2018 (bron: Waarstaatjegemeente.nl)

	Huishoudens met bijstandsuitkeringen
	% ten opzichte van totaal aantal huishoudens
Binnenmaas	2,0%
Cromstrijen	1,8%
Korendijk	1,8%
Oud-Beijerland	2,7%
Strijen	2,1%
Nederland	5,6%

A.2 Ontwikkeling van het aantal bijstandsuitkeringen in de afgelopen jaren

De ontwikkeling van het aantal uitkeringen in de Hoeksche Waard laat het volgende verloop zien sinds 2011:

Aantal uitkeringen per 31-12 (PW, IOAW, IOAZ)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Binnenmaas	182	177	171	190	214	239	279	266
Cromstrijen	70	66	58	70	80	99	104	101
Korendijk	58	65	61	72	84	80	103	92
Oud-Beijerland	209	217	230	230	256	292	289	263
Strijen	60	62	66	64	62	78	87	94
	579	587	586	626	696	788	862	816

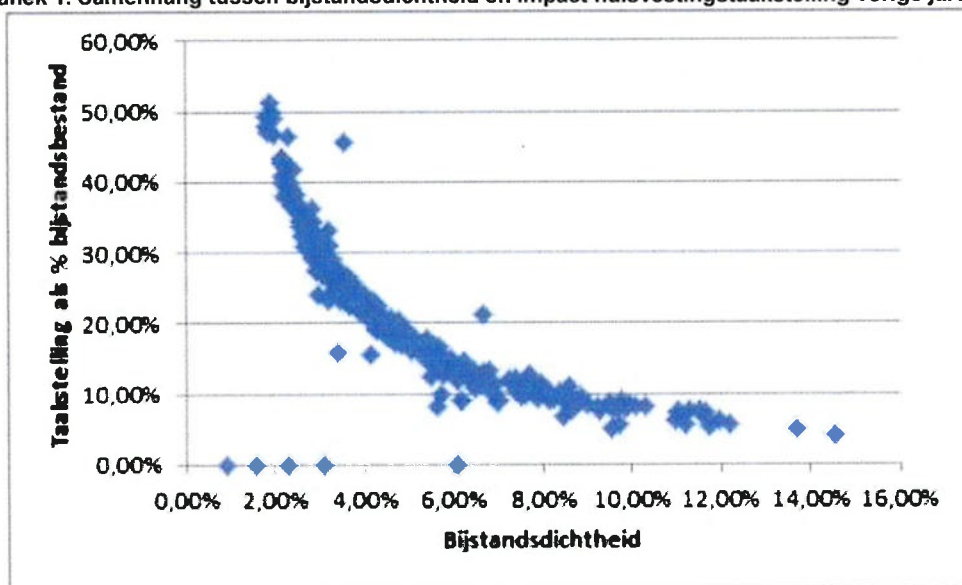
Per saldo laten de vijf gemeenten na 2014 een forse stijging zien in het aantal cliënten met een omslag in de loop van 2018. De stijging is met name te verklaren door de realisatie van de hoge taakstelling huisvesting vergunninghouders in de afgelopen jaren.

Impact huisvestingstaakstelling in relatie tot bijstandsdichtheid

In onderstaande grafiek is de impact te zien van de huisvestingstaakstelling van de afgelopen jaren, wanneer deze in verband wordt gebracht met de bijstandsdichtheid. Elke stip representeert een gemeente in Nederland. In de Hoeksche Waard is de bijstandsdichtheid zeer laag, waardoor de impact hoog is op de omvang van het bijstandsbestand. Bij een gemeente als Rotterdam waar de bijstandsdichtheid hoog is, is de impact op het bijstandsbestand juist laag.

Opgemerkt dient te worden dat de omvang van het bijstandsbestand ook zou zijn toegenomen zonder de realisatie van de huisvestingstaakstelling. Alleen niet zo explosief als nu het geval geweest is.

Grafiek 1. Samenhang tussen bijstandsdichtheid en impact huisvestingstaakstelling vorige jaren

Wanneer is gesignaleerd dat in 2018 wederom een tekort zou ontstaan

In de eerste bestuursrapportage van Werk en Inkomen Hoeksche Waard is gerapporteerd dat in 2018 wederom een tekort zou ontstaan en dat een plan van aanpak tekortreductie opgesteld zou worden. Het plan van aanpak tekortreductie is in oktober 2018 behandeld in een vergadering van het dagelijks bestuur. Besloten is om het plan van aanpak tekortreductie in het nieuwe jaar te laten agenderen bij de gemeente Hoeksche Waard (herindeling per 1-1-2019) voor behandeling in college en gemeenteraad en agendering niet meer te laten plaatsvinden bij de "oude gemeente".

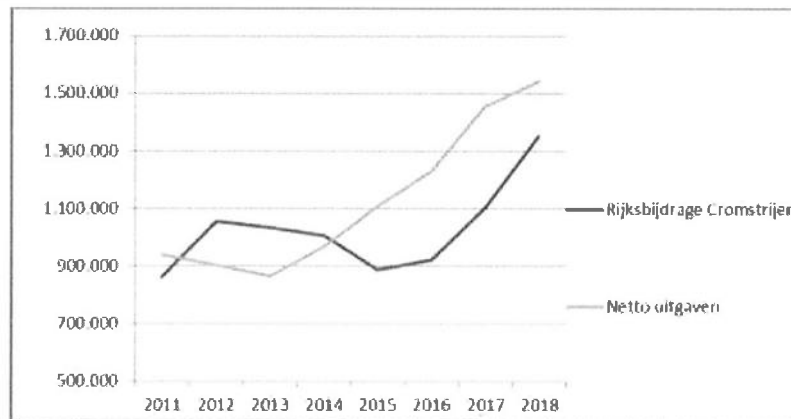
In de volgende paragraaf zal voor de gemeente Cromstrijen een beeld gegeven worden van de omvang van het tekort. Dit doen we niet alleen voor het jaar 2018, maar in een historische tijdreeks zodat een beeld geschetst wordt van de ontwikkeling van de beschikbare budgetten aan de ene kant en van de netto uitgaven aan de andere kant. De tijdreeks betreft de periode 2011-2018. In alle jaren wordt het definitief vastgestelde budget weergegeven.

A.3 Ontwikkeling van het budget versus ontwikkeling netto uitgaven en het resultaat

In de volgende tabel en grafiek wordt de ontwikkeling van de BUIG budgetten weergegeven in verhouding tot de netto uitgaven in de periode 2011-2018.

Ontwikkeling BUIG-budget Cromstrijen

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Rijksbijdrage Cromstrijen	862.590	1.055.830	1.034.650	1.006.417	887.681	921.577	1.103.798	1.350.840
Netto uitgaven	940.961	901.832	866.016	967.389	1.107.616	1.228.781	1.455.091	1.543.097
Resultaat (-/- = tekort)	-78.371	153.998	168.634	39.028	-219.935	-307.204	-351.293	-192.257
Eigen bijdrage (5%-12,5%)					66.576	69.118	96.582	118.199
Vangnetregeling					153.359	238.086	254.711	74.059

Stijgende trend in de netto uitgaven versus een grillige trend in de beschikbare budgetten

We constateren dat er sprake is geweest van een sterk stijgende trend in de netto uitgaven in de afgelopen jaren.

De rijksbijdrage is in 2015 gedaald, waarbij het budget van 2016 nog steeds onder het niveau van 2014 ligt. Vervolgens laat de rijksbijdrage in 2017 en 2018 een stijging zien, maar die stijging is niet van voldoende omvang om de eerdere daling goed te maken.

Het jaar 2018 is naar verwachting een omslagjaar richting stabilisatie om vervolgens een lichte daling in te luiden. De omvang van het tekort is inmiddels lager dan in voorgaande jaren het geval was.

Omvang macrobudget is landelijk probleem

Niet alleen de gemeenten in de Hoeksche Waard hebben last van het probleem van te lage budgetten. Het macrobudget van SZW is namelijk aantoonbaar van onvoldoende omvang (geweest), waardoor veel gemeenten in Nederland al enige tijd met problematiek van budgettekorten worstelen. In juni 2018 is het rapport van de Raad voor het openbaar bestuur (ROB) over de financieringsystematiek bijstand (BUIG) gepubliceerd. De ROB stelt vast dat het op rijksbegroting beschikbaar gestelde bedrag voor de uitvoering van de bijstand de afgelopen jaren ontoereikend was. Dit heeft geleid tot grote tekorten bij gemeenten, oplopend tot ruim 270 miljoen euro in 2016 en 2017. De belangrijkste oorzaak daarvoor is, dat bij de raming van het budget, het Rijk ten onrechte geen rekening houdt met de toestroom van statushouders. In 2018 heeft SZW een toevoeging gedaan aan het macrobudget in een eerste poging om de invloed van de toestroom van statushouders te corrigeren. Echter dit is vooralsnog onvoldoende gebleken voor de gemeente Cromstrijen.

A.4 Mate van invloed op tekort

De belangrijkste oorzaken van het tekort zijn gelegen in factoren die niet beïnvloedbaar zijn door het college:

1. Grotere procentuele toename van het bestand dan landelijk het geval is. Dit wordt met name veroorzaakt door een in verhouding (tot het bijstandbestand) hoge taakstelling huisvesting vergunninghouders. In de Hoeksche Waard is de bijstandsdichtheid zeer laag, dus valt een stijging al snel procentueel hoger uit.

2. De gebruikte verdeelsystematiek om de gebundelde uitkering eerlijk over alle gemeenten te verdelen. In de Hoeksche Waard hebben we te maken met een grote historische component die gewicht in de schaal legt bij de budgetverdeling. Na een viertal jaren van goede beheersing van het bijstandsbestand gedurende de crisisjaren, zijn we sinds de introductie van de Participatiewet terecht gekomen in een fors stijgende tendens. Met de geldende systematiek hobbelen we qua omvang van het budget achter de werkelijke uitgaven aan.

Welke factoren zijn wel beïnvloedbaar door het college?

Uit de Benchmark van Divosa komt naar voren dat we op het gebied van het budgetresultaat fors slechter scoren dan gemiddeld, maar dat daarvoor niet veel beïnvloedbare redenen te vinden zijn in de Benchmark. Wat uit de Benchmark naar voren komt is dat we op het gebied van opgelegde maatregelen, geconstateerde fraude en debiteurenopbrengsten onder het gemiddelde scoren. We scoren daarnaast wel goed op het aantal mensen dat parttime werkt, maar de omvang van de verdiensten biedt ruimte tot groei.

We hebben de groeipunten op het gebied van debiteurenontvangsten en parttime opgenomen onder de aanvullende maatregelen tekortreductie (zie onderdeel B).

Geen streng handhavingsbeleid is een bewuste keuze

Het niet direct fors inzetten op het opleggen van maatregelen en handhaving is een bewuste keuze in de Hoeksche Waard na een aantal jaar waarin dit wel is gebeurd en waarbij dit veel beroering heeft gegeven in de samenleving. De gemeenten in de Hoeksche Waard zijn door de rechter teruggefloten op de eerder gehanteerde aanpak. Door de relatief geringe omvang van het aantal bijstandsuitkeringen in de Hoeksche Waard is het besparingspotentieel door een streng handhavingsbeleid niet zodanig groot dat daardoor geen tekort zou zijn opgetreden. Overigens dient opgemerkt te worden dat onze cliënten wel aangesproken worden op houding, gedrag en opgelegde verplichtingen, maar dat het financieel sanctioneren als allerlaatste middel ingezet wordt.

We hebben het punt van de handhaving opgenomen onder de aanvullende maatregelen tekortreductie (zie onderdeel B).

Geringe relatie tussen oorzaken tekort en getroffen maatregelen

Doordat de belangrijkste oorzaken van het tekort buiten de beïnvloedingssfeer van het college liggen, maar we de tekorten wel zoveel mogelijk willen reduceren, is de samenhang tussen de oorzaken van het tekort en de getroffen maatregelen gering. De extra inzet van re-integratie instrumenten op de doelgroep statushouders (taalvaardigheid, arbeidsmakelaar anderstaligen, maatwerktrajecten) kent de belangrijkste samenhang met de oorzaak en ook uiteindelijk het grootste effect op de tekortreductie.

We zien het aantal statushouders dat uitstroomt naar studie of werk sinds 2017 flink stijgen en verwachten uiteindelijk een daling van het cliëntenbestand te realiseren met name door de succesvolle aanpak op de doelgroep statushouders.

B. Uitgevoerde interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne (B1) en externe maatregelen (B3) zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan de verdere tekortreductie.

Bij B2 wordt beschreven wat de wijze van consultatie was om te komen tot externe maatregelen.

B1. Interne maatregelen

In voorgaande jaren hebben we diverse maatregelen getroffen om tot tekortreductie te komen. We zetten de maatregelen op een rij met een vermelding of de maatregel gecontinueerd wordt of niet:

	Maatregel met het oog op tekortreductie	Inschatting effect	Maatregel continueren?
1	Proces <u>poortwachter</u> is aangepast	Percentage dat afziet van indienen aanvraag is gestegen.	Vooral effect op werklast en gering effect op tekortreductie. → Was een eenmalige maatregel
2	Herbeoordelen <u>ontheffingen</u> , aangezien relatieve omvang bovengemiddeld hoog bleek te zijn	Sneller mogelijkheid tot participeren in samenleving en op termijn eerdere mogelijkheid tot uitstroom uit uitkering.	→ Maatregel wordt gecontinueerd in 2018/2019.
3	Uitvoering <u>terugvordering en verhaal</u> onderbrengen bij gespecialiseerde unit van de gemeente Rotterdam	Toename incassoquote	→ Evaluatie maatregel nodig o.b.v. externe consultatie
4	Extra inzet op het vergroten van de <u>taalvaardigheid</u>	Sneller mogelijkheid tot participeren in samenleving en op termijn eerdere mogelijkheid tot uitstroom uit uitkering.	Relatie met oorzaak tekort → Maatregel wordt gecontinueerd in 2018/2019.
5	Inzet van een extern deskundig <u>Arbeidsmakelaar Anderstaligen</u> : Door intensieve taal- en maatwerktrajecten wordt gezorgd voor uitstroom richting werk en school.	Dit verlaagt het aantal te verstrekken uitkeringen en zorgt voor een beperking van de uitkeringslasten.	Relatie met oorzaak tekort → Maatregel wordt gecontinueerd in 2018/2019.
6	<u>Empowerment en training</u> : Door extra inzet op groepsgewijze gerichte ondersteuning wordt gezorgd voor toename van participatie en toename van (gedeeltelijke) uitstroom uit de uitkering dan wel snellere uitstroom uit de uitkering.	Dit verlaagt het aantal te verstrekken uitkeringen en zorgt voor een beperking van de uitkeringslasten.	→ Maatregel wordt gecontinueerd in 2018/2019.
7	<u>Werk-Leerbedrijf</u> : Door de inzet van gerichte opleiding en stage bij het werkbedrijf is gezorgd voor uitstroom uit de uitkering richting regulier werk.	Dit verlaagt het aantal te verstrekken uitkeringen en zorgt voor een beperking van de uitkeringslasten.	→ Maatregel wordt gecontinueerd in 2018/2019.
8	<u>55+ doelgroep</u> : benadering met meer persoonlijke aandacht, meer maatwerk, empowermenttraining en een directe bemiddeling om een einde te maken aan het gevoel van "dom eindeloos solliciteren zonder effect".	Dit verlaagt het aantal te verstrekken uitkeringen en zorgt voor een beperking van de uitkeringslasten.	→ Maatregel wordt gecontinueerd in 2018/2019.
9	<u>Uitbouwen werkgeversnetwerk</u> : uitvoeringsagenda opstellen, positie WIHW versterken, ambassadeursgroep oprichten.	Effect op bereidwilligheid bij werkgevers om "zaken te doen" met WIHW (banen beschikbaar stellen aan onze doelgroepen).	→ Maatregel wordt gecontinueerd in 2018/2019.
10	<u>Waakvlamcontacten</u> : Het betreft nazorg die gericht is op de duurzaamheid van de plaatsing en (secundair) het relatiebeheer met de werkgever.	Deze maatregel is erop gericht om terugval van de meest kwetsbare doelgroep te voorkomen en de plaatsing op de reguliere arbeidsmarkt zo duurzaam mogelijk te laten zijn.	→ Maatregel wordt op een andere manier gecontinueerd in 2018/2019.

Aanvullende maatregelen

	Maatregel met het oog op tekortreductie	Inschatting effect	Relatie met oorzaak tekort
1	Blijvende inzet op invullen garantiebanen ook al hebben we de toebedeelde targets reeds gehaald.	Iedere garantiebaan is een baan en (parttime) uitstroom uit de uitkering wat zorgt voor een verlaging van de uitkeringslasten.	Geen relatie
2	Uitbreiding werk-leertrajecten: Er worden werknemersvaardigheden, vakkennis, taal en werkervaring opgedaan en de werkgevers met baanmogelijkheden zijn reeds aangesloten.	Betreft ontwikkeling doelgroep met grotere afstand tot arbeidsmarkt waarbij perspectief op werk en uitstroom uit de uitkering ontstaat die er anders in mindere mate zou zijn.	Met name bij de doelgroep statushouders is dit een bewezen effectieve aanpak, de doelgroep die een groot effect heeft gehad op het ontstaan van het tekort.
3	Inzet dagbesteding als opstap naar een traject gericht op regulier werk	Betreft ontwikkeling doelgroep met grotere afstand tot arbeidsmarkt waarbij perspectief op werk en uitstroom uit de uitkering ontstaat die er anders in mindere mate zou zijn.	Geen relatie
4	Duurzamere uitstroom realiseren door inzet op jobcoaching (eerder vormgegeven als waakvlamcontacten)	Minder snelle terugval in uitkering, alsmede het realiseren van uitstroom die anders minder snel zou plaatsvinden zonder begeleiding.	Geen relatie
5	Vergroting parttime factor bij parttime werkenden	Zorgt voor een verlaging van de uitkeringslasten.	Omvang verdiensten partime werkende biedt ruimte voor groei.
6	SROI: In het inkoop en aanbestedingsbeleid van de nieuwe gemeente Hoeksche Waard is de invulling van SROI opgenomen.	Strikte en uniforme toepassing van SROI zal de kansen voor kandidaten met een uitkering zeker vergroten, wat kan zorgen voor een verlaging van de uitkeringslasten.	Geen relatie
7	Versterking sluitende aanpak: meer trajectmatig werken	Niet goed in te schatten, uit evaluatie moet blijken of deze aanpak de doelmatigheid heeft vergroot.	Geen relatie

B2. Toelichting consultatie t.b.v. externe maatregelen

Wij hebben met een extern deskundige een bestandsanalyse uitgevoerd. Dit hebben we gedaan om beter inzicht te krijgen in de samenstelling van het cliëntenbestand. Daarnaast hebben we samen met Divosa en Stimulansz binnen de organisatie een benchmarkbijeenkomst gehouden om op zoek te gaan naar de componenten die afwijken van het gemiddelde en die we mogelijk kunnen beïnvloeden met het oog op verdere tekortreductie.

Data-analyse geeft nader inzicht in bestand

De analyse is uitgevoerd op het bijstandsbestand in de periode 1-1-2015 t/m 11-7-2018.

De volgende inzichten komen uit de analyse naar voren:

1. De instroom is in 2018 duidelijk lager dan in de jaren daarvoor;
2. De toestroom van statushouders is duidelijk zichtbaar en een belangrijke reden voor de relatief grote toename van het bestand in de afgelopen jaren;
3. Ondanks de hoogconjunctuur en krappere arbeidsmarkt is er nog steeds bij 50% van de instroom sprake van reden instroom WW, einde dienstverband of einde studie;
4. De uitstroom ligt in 2018 op het niveau van 2016 en 2015 (2017 kende een hogere uitstroom);
5. De uitstroom statushouders neemt vanaf 2017 fors toe, terwijl de uitstroom van niet-statushouders licht afneemt;

6. Uitstroom naar een opleiding is een steeds prominentere uitstroomreden;
7. Er is een grote omslag zichtbaar bij uitstroom naar werk. Waar in 2015 deze uitstroom vooral bestond uit cliënten die nog maar kort in de uitkering zaten, zijn dat sinds 2017 voor een veel groter deel cliënten die langer dan een jaar een uitkering hebben ontvangen;
8. Gemiddeld hebben 100 cliënten (12%) neveninkomsten uit arbeid (parttime). De doorstroming is redelijk groot en als instrument om mensen volledig te laten uitstromen naar werk is het effectief te noemen;
9. Per saldo geldt dat we in de eerste helft van 2018 op een stabilisatie van het bestand zaten;
10. We verwachtten in de tweede helft van 2018 een daling te realiseren, met name door uitstroom van statushouders. Dit is realiteit geworden;
11. Inmiddels is 62% van het autochtone bestand 45+ (39% is 55+). Van de statushouders is 23% 45+ (7% is 55+).

Benchmarkbijeenkomst zorgt voor aanknopingspunten

De gemeenten in de Hoeksche Waard doen mee aan de Divosa Benchmark. Recent hebben we met alle geledingen uit de organisatie van WIHW een benchmarkbijeenkoms gehouden met vertegenwoordigers van Divosa en Stimulansz.

Daaruit kwamen de volgende aanknopingspunten naar voren om nader op in te zoomen met het oog op verdere tekortreductie:

1. Aantal parttimers is goed, maar omvang verdiensten biedt nog ruimte voor verbetering;
2. Weinig opgelegde maatregelen;
3. Weinig beëindigingen in verband met handhaving;
4. Omvang debiteurenontvangsten biedt ruimte voor verbetering.

De volgende positieve punten kwamen naar voren uit de benchmark:

1. Dalende herinstroom (minder personen binnen 1 jaar wederom in uitkering);
2. Prijs van een uitkering is gunstig ondanks bovengemiddeld veel echtparen;
3. De inzet van wettelijke loonkostensubsidie groeit.

B3. Externe maatregelen

Indien maatregelen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen worden ze als extern aangemerkt.

De volgende maatregelen zijn aan te merken als externe maatregelen:

1. Data-analyse door extern deskundige (reeds uitgevoerd) om meer inzicht te verkrijgen in cliëntenbestand en tot aanvullende maatregelen te komen.
2. Organisatie-brede benchmarkbijeenkoms (reeds uitgevoerd).
3. Evaluatie van de inzet van de unit Terugvordering en Verhaal Rotterdam, met het oog op de gemiddeld lagere debiteurenopbrengsten.
4. De samenwerking met de gemeente Rotterdam om de activiteiten in het kader van bijzonder onderzoek (hoogwaardige handhaving) beter vorm geven.
5. Het voortzetten van de extra inzet op de doelgroep statushouders (extern makelaar anderstaligen, werk-leertrajecten, taalonderwijs)

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de *verdere* tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect.

Per getroffen nieuwe maatregel, alsmede de gecontinueerde maatregelen, wordt het verwachte effect beschreven op de *verdere* tekortreductie:

	Interne en externe maatregelen	Inschatting effect	Kwalitatief oordeel op bijdrage aan tekortreductie
1	Herbeoordelen <u>ontheffingen</u>	Sneller mogelijkheid tot participeren in samenleving en op termijn eerdere mogelijkheid tot uitstroom uit uitkering.	Kleine bijdrage aan de reductie van het huidige tekort.
2	Extra inzet op het vergroten van de <u>taalvaardigheid</u>	Sneller mogelijkheid tot participeren in samenleving en op termijn eerdere mogelijkheid tot uitstroom uit uitkering.	Belangrijke bijdrage aan de verdere reductie van het tekort.
3	Inzet van een extern deskundig <u>Arbeidsmakelaar Anderstaligen</u> : Door intensieve taal- en maatwerktrajecten wordt gezorgd voor uitstroom richting werk en school.	Dit verlaagt het aantal te verstrekken uitkeringen en zorgt voor een beperking van de uitkeringslasten.	Belangrijke bijdrage aan de verdere reductie van het tekort.
4	<u>Empowerment en training</u> : Door extra inzet op groepswijze gerichte ondersteuning wordt gezorgd voor toename van participatie en toename van (gedeeltelijke) uitstroom uit de uitkering dan wel snellere uitstroom uit de uitkering.	Dit verlaagt het aantal te verstrekken uitkeringen en zorgt voor een beperking van de uitkeringslasten.	Belangrijke bijdrage aan de verdere reductie van het tekort.
5	<u>Werk-Leerbedrijf</u> : Door de inzet van gerichte opleiding en stage bij het werkbedrijf wordt gezorgd voor uitstroom uit de uitkering richting regulier werk.	Dit verlaagt het aantal te verstrekken uitkeringen en zorgt voor een beperking van de uitkeringslasten.	Kleine bijdrage aan de reductie van het tekort.
6	<u>55+ doelgroep</u> : benadering met meer persoonlijke aandacht, meer maatwerk, empowermenttraining en een directe bemiddeling om een einde te maken aan het gevoel van "dom eindeloos solliciteren zonder effect".	Dit verlaagt het aantal te verstrekken uitkeringen en zorgt voor een beperking van de uitkeringslasten.	Kleine bijdrage aan de reductie van het tekort.
7	<u>Uitbouwen werkgeversnetwerk</u> : uitvoeringsagenda opstellen, positie gemeente versterken, ambassadeursgroep oprichten.	Effect op bereidwilligheid bij werkgevers om "zaken te doen" met de gemeente (banen beschikbaar stellen aan onze doelgroepen).	Kleine bijdrage aan de reductie van het huidige tekort. Op termijn een grotere bijdrage mogelijk.
8	Blijvende inzet op <u>invullen garantiebanen</u> ook al hebben we de toebedeelde targets reeds gehaald.	Iedere garantiebaan is een baan en (parttime) uitstroom uit de uitkering wat zorgt voor een verlaging van de uitkeringslasten.	Kleine bijdrage aan de reductie van het tekort.
9	<u>Uitbreiding werk-leertrajecten</u> : Er worden werknemersvaardigheden, vakkennis, taal en werkervaring opgedaan en de werkgevers met baanmogelijkheden zijn reeds aangesloten.	Betreft ontwikkeling doelgroep met grotere afstand tot arbeidsmarkt waarbij perspectief op werk en uitstroom uit de uitkering ontstaat die er anders in mindere mate zou zijn.	Belangrijke bijdrage aan de verdere reductie van het tekort.
10	Inzet <u>dagbesteding als opstap</u> naar een traject gericht op regulier werk	Betreft ontwikkeling doelgroep met grotere afstand tot arbeidsmarkt waarbij perspectief op werk en uitstroom uit de uitkering ontstaat die er anders in mindere mate zou zijn.	Kleine bijdrage aan de reductie van het tekort door beperkte omvang aantal trajecten.

	Interne en externe maatregelen	Inschatting effect	Kwalitatief oordeel op bijdrage aan tekortreductie
11	<u>Duurzamere uitstroom</u> realiseren door inzet op jobcoaching (eerder vormgegeven als waakvlamcontacten)	Minder snelle terugval in uitkering, alsmede het realiseren van uitstroom die anders minder snel zou plaatsvinden zonder begeleiding.	Belangrijke bijdrage aan de verdere reductie van het tekort.
12	<u>Vergroting parttime factor</u> bij parttime werkenden	Zorgt voor een verlaging van de uitkeringslasten.	Belangrijke bijdrage aan de verdere reductie van het tekort.
13	<u>SROI</u> : In het inkoop en aanbestedingsbeleid van de nieuwe gemeente Hoeksche Waard is de invulling van SROI opgenomen.	Strikte en uniforme toepassing van SROI zal de kansen voor kandidaten met een uitkering zeker vergroten, wat kan zorgen voor een verlaging van de uitkeringslasten.	Belangrijke bijdrage aan de verdere reductie van het tekort.
14	Versterking <u>sluitende aanpak</u> : meer trajectmatig werken	Niet goed in te schatten, uit evaluatie moet blijken of deze aanpak de doelmatigheid heeft vergroot.	Kleine bijdrage aan de reductie van het tekort.
15	Evaluatie van de <u>inzet van de unit Terugvordering en Verhaal Rotterdam</u> , met het oog op de gemiddeld lagere debiteurenopbrengsten.	Toename incassoquote, lagere netto uitkeringslasten	Kleine bijdrage aan de reductie van het tekort. De incassoquote ligt reeds op een bovengemiddeld niveau.
16	De samenwerking met de gemeente Rotterdam om de activiteiten in het kader van bijzonder onderzoek (<u>hoogwaardige handhaving</u>) beter vorm geven.	In potentie lagere netto uitkeringslasten	Belangrijke bijdrage aan de verdere reductie van het tekort.

D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Hoeksche Waard verklaart dat het voor 15 augustus 2019 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

Datum: 2-7-2019

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar: B. W. Silvis-de Haer

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar: G. Velthuis

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. Met de instemming van de gemeenteraad stelt de gemeenteraad vast dat het college inzicht heeft gegeven in de oorzaken van het tekort, de getroffen interne en externe maatregelen, het beoogde effect van deze maatregelen en de bijdrage die deze samen leveren om het tekort verder te reduceren.

De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. Het is geen vereiste dat de gemeenteraad het eens is met de getroffen maatregelen.

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2019.

De gemeenteraad van de gemeente Hoeksche Waard stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Ondertekening in dit formulier is een vereiste. Het is niet toegestaan om ter vervanging van onderstaande handtekeningen het gemeenteraadbesluit in te voegen of mee te sturen.

Datum: 11 juni 2019

Ondertekening

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar: G. Veldhuizen

De griffier,

Naam van de ondertekenaar:

A.P. Oostdijk

Toelichting op het aanvraagformulier bij het uitgebreide verzoek voor de ambtelijke ondersteuning van het college

Voor de juistheid en de beoordeling van de aanvraag is het niet toegestaan dat u het format van de pagina's aanpast.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Een verzoek om een vangnetuitkering over 2018 dient uiterlijk op 15 augustus 2019 te zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Omdat sprake is van een fatale termijn worden verzoeken die na 15 augustus 2019 door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet worden ontvangen, niet in behandeling genomen. Het college dient het verzoek digitaal door middel van het webformulier op www.toetsingscommissievp.nl in te dienen. Na de aangegeven datum is dit webformulier niet meer beschikbaar.

U vindt onderaan dit formulier meer achtergrondinformatie over de aanvraagprocedure, de wet- en regelgeving, de relatie met jaarcijfers (SiSa verantwoording) en de ondersteuning vanuit Divosa. Op de website www.toetsingscommissievp.nl kunt u meer informatie vinden over de aanvraagprocedure en de deadline voor het indienen van een complete aanvraag.

Waarom zijn er twee versies van dit formulier?

Van dit formulier bestaan twee versies: 'basisverzoek' en 'uitgebreid verzoek'. De versie die u moet gebruiken is afhankelijk van het volgende:

- indien uw gemeente zowel over 2016 als over 2017 geen vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'basisverzoek'.
- indien uw gemeente over 2016 en/of over 2017 wel een vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'uitgebreid verzoek'.

De verklaring van het college verschilt tussen een 'basisverzoek' en een 'uitgebreid verzoek'.

Hoe is het aanvraagformulier opgebouwd?

De vangnetaanvraag bestaat uit twee gedeeltes:

1. De verklaring van het college en de toelichting op de verklaring
2. De instemming van de gemeenteraad

Onderdeel 1 bestaat uit vier onderdelen: A, B, C en D. Het gaat om de verklaring van het college (onderdeel D) en een toelichting van het college op deze verklaring. Deze toelichting gebeurt aan de hand van drie vragen (onderdelen A, B en C). Na iedere vraag kunt u het antwoord invoegen. U kunt eventueel tabellen of grafieken invoegen. U kunt aangegeven op welke brondocumenten, die eventueel

in de gemeenteraad zijn besproken, de aanvraag is gebaseerd. U kunt geen bijlagen toevoegen aan deze aanvraag. Hieronder wordt per vraag aangegeven wat verwacht wordt van de beantwoording.

Daarna dient in onderdeel 2 de gemeenteraad te tekenen voor haar instemming met de verklaring van het college. Dit mag niet worden vervangen door het in- of toevoegen van een gemeenteraadbesluit.

Hoe uitgebreid moet het aanvraagformulier worden ingevuld en is hier een extern bureau bij nodig?

Het uitgangspunt van de aanvraag van de vangnetuitkering is dat elke gemeente – ongeacht het aantal inwoners – zelfstandig de aanvraag moet kunnen voorbereiden en indienen. Dat houdt in dat alleen het opstellen van de aanvraag geen reden is om een extern bureau te betrekken. Daarbij wordt benadrukt dat het aan het lokale bestuur is hoe uitgebreid de vragen in het aanvraagformulier worden beantwoord, mits deze vragen duidelijk worden beantwoord. De beantwoording van de vragen in het aanvraagformulier is verplicht. Dat geldt niet voor de suggesties in de onderstaande toelichting. Op de pagina ‘beoordeling en advisering’ over de VU 2018 wordt een en ander eveneens toegelicht.

Toelichting per vraag

Het college van de tekortgemeente verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Alle vragen moeten worden beantwoord. Hieronder staat een toelichting bij vraag A, B en C. Hieronder staan suggesties bij vraag A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld.

Onderdeel A

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt een analyse van de oorzaken van het tekort beschreven. Onder een analyse van de oorzaken van het tekort wordt verstaan: ‘de ontwikkeling van de uitgaven en de oorzaken daarvan.’

Suggesties bij de beantwoording van A

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welk moment het college heeft gesignaleerd dat opnieuw een tekort zou ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.
- U kunt hierbij ook gebruik maken van de rekentool verdeelmodel bijstandsbudgetten 2018¹ en/of de Benchmark van Divosa².

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2017/10/12/rekentool-verdeelmodel-bijstandsbudgetten-2018>

² www.divosa.nl/diensten/divosa-benchmark

- U kunt in de analyse ook beschrijven wat het effect is van getroffen maatregelen in voorgaande jaren.

Onderdeel B

Indien uw gemeente over 2016 en/of 2017 een vangnetuitkering is verleend, is sprake van een aanhoudend tekort. Indien het college over 2018 aanspraak wenst te maken op een vangnetuitkering moet het college verklaren dat interne en externe maatregelen zijn genomen om tot verdere tekortreductie te komen.

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne en externe maatregelen zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan verdere reductie van het tekort. Omschrijf de interne maatregelen onder B1 en de externe maatregelen onder B3. Bij B2 beschrijft u per maatregel hoe de externe consultatie heeft plaatsgevonden en hoe deze consultatie heeft geleid tot deze externe maatregel.

Hieronder staat toegelicht wat wordt bedoeld met 'externe maatregelen'.

- *Waar moet ik op letten bij het beantwoorden van vraag B?*
Van het college wordt verwacht duidelijk te beschrijven hoe externe consultatie heeft plaatsgevonden en hoe deze consultatie heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen. Omschrijf hoe een externe maatregel tot stand is gekomen, hieruit moet blijken dat het college actief extern consultatie heeft verricht om te komen tot deze externe maatregel.
- *Wat is een externe maatregel?*
Met 'externe maatregel' wordt bedoeld: een maatregel die is getroffen naar aanleiding van externe consultatie. Voorbeelden van externe consultatie zijn onder andere gebruik maken van goed werkende maatregelen van andere gemeenten, inwinnen van advies bij andere gemeenten, gebruik maken van een kennisgroep of leercirkel, bijeenkomst van Divosa, gebruik maken van de signalen op basis van benchmarking of advies van een adviesbureau.
- *Wat wordt aangemerkt als 'extern'? Enkele aandachtspunten:*
 - Externe consultatie betekent consultatie met een organisatie buiten de grenzen van de gemeente. Een veel gestelde vraag is of een WGR, ISD of RSD als extern wordt aangemerkt. Het antwoord hierop is, dat het voor de hand ligt dat de consultatie buiten een gemeenschappelijke regeling (ISD of RSD) plaats vindt. Omdat dit echter niet tijdig (namelijk voor 1-1-2018 op de website en in het beoordelingskader van de commissie) is gecommuniceerd, wordt dit voor de vangnetuitkering 2018 nog als goed gerekend. Vanaf de vangnetuitkering 2019 en later is dat niet meer het geval.

- Het samenwerken met een externe partij voldoet als 'externe maatregel' indien binnen deze samenwerking consultatie heeft plaatsgevonden. Beschrijf duidelijk op welke wijze de consultatie in deze samenwerking heeft geleid tot de getroffen maatregel.
- Het uitvoeren van een maatregel door een externe partij voldoet pas als 'externe maatregel' indien deze maatregel is getroffen naar aanleiding van consultatie van een externe partij (dat kan de uitvoerende partij zijn). Indien maatregelen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen, worden ze als extern aangemerkt.
- *Wanneer moeten maatregelen zijn getroffen?*
De maatregelen kunnen worden getroffen vanaf het moment dat het tekort bekend is of dat men vanuit een prognose het tekort ziet aankomen, tot uiterlijk voor de datum van inlevering van het verzoek. Een (interne of externe) maatregel moet daadwerkelijk zijn getroffen voor de datum van indiening.
- *Moet het steeds een nieuwe maatregel zijn?*
Van het college wordt verwacht om te analyseren wat de oorzaken zijn van het tekort, wat hieraan inmiddels is gedaan en wat hiervan de effecten per jaar zijn. En vervolgens of, in dat licht, al dan niet nodig is om tot extra maatregelen te komen ten einde het tekort verder te reduceren.
Die afweging is aan het lokaal bestuur. Het college dient wel de gemeenteraad inzicht te verschaffen over deze afweging. Deze afweging dient dan ook in dit onderdeel te worden beschreven.
In alle gevallen dient het college externe maatregelen te nemen. Dat kunnen ook, afhankelijk van de hiervoor genoemde afweging, bestaande maatregelen zijn, die in hun effect meerjarig doorlopen .
- *Wat wordt bedoeld met '(aanvullende)' maatregelen*
Hiervoor is aangegeven of het steeds nieuwe maatregelen moeten zijn. Dit is een afweging van het lokaal bestuur. Om die reden wordt het woord 'aanvullende' tussenhaakjes gezet.

Suggesties bij de beantwoording van B

- Geef waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen.
- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.
- U kunt in uw antwoord onderscheid maken tussen eerder getroffen maatregelen (voorafgaande jaren) en nieuwe (nog te treffen, lopende het jaar tot indiening).
- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan en waaraan uw gemeente een bijdrage levert.
- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

Onderdeel C

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de verdere tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect. Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage aan* de reductie van het tekort.

In de regelgeving staat dat het college verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen. Het tekort verder reduceren betekent dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen heeft getroffen waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan het verder reduceren van het tekort ten opzichte van voorgaande jaren. Verder reduceren kan ook worden geïnterpreteerd als maatregelen die een reducerend effect hebben op de stijging van de uitgaven. Dus wordt hier verwacht om inzichtelijk te maken dat maatregelen zijn getroffen waarmee het college verwacht/beoogt de eerdere bijdrage aan de neerwaartse trend te vervolgen.

De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen en geeft ook geen oordeel over de mate van tekortreductie. De commissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag.

Het college dient de gemeenteraad inzicht te verschaffen dat met alle getroffen maatregelen te samen sprake is van een extra (optimale) inspanning om het tekort te reduceren. Het verklaren en dit inzichtelijk maken is voldoende.

Hierop wordt niet inhoudelijk, maar slechts procedureel getoetst (wordt dit door de verklaring van het college e.e.a. voldoende inzichtelijk aan de gemeenteraad). De commissie beoordeelt of de beoogde stappen worden beschreven.

Suggesties bij de beantwoording van C

- Geef inzicht in de redenering op basis waarvan het college verwacht dat het tekort verder reduceert met de onder B genoemde maatregelen.
- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.
- U hoeft geen onderscheid te maken tussen beoogd effect van interne maatregelen en beoogd effect van externe maatregelen.
- U kunt aangeven op welke wijze het college de effecten van de maatregelen monitort.

Achtergrondinformatie bij dit formulier

Wet- en regelgeving

In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring van het college voor een basisverzoek kunt u vinden in het BPw, artikel 10, eerste lid, onder d. De verklaring van het college voor een uitgebreid verzoek kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw staat dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Aanvraagprocedure

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bij het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Verdere toelichting op de aanvraagprocedure en de vangnetuitkering 2018 kunt u vinden op: www.toetsingscommissievp.nl

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa

Divosa, de vereniging van leidinggevenden in het Sociaal Domein, zal periodiek bijeenkomsten organiseren waarbij wordt ingegaan op de vangnetuitkering. Daarnaast heeft Divosa een factsheet maatregelen uitgegeven.